

Preseke in mejni kamni med oddelki v GGE Pokljuka

Janez ŠEMRL

1 UVOD

Gozdnogospodarska enota Pokljuka vključuje gozdove, ki so bili skozi vso zgodovino veleposestni gozdovi. Razprostirajo se v petih katastrskih občinah. Parcele so velike, tudi 1300 hektarov. Parcel, večjih od 10 hektarov je 21, pokrivajo pa kar 4521 hektarov površine. Zaradi lažjega in preglednejšega gospodarjenja so površino prostorsko razdelili na oddelke. Za prostorsko delitev so uporabili poti in umetne preseke. V gospodarskem načrtu za Pokljuko, ki ga je napisal Carl Posch leta 1888, so omenjeni tudi mejni kamni. V načrtu, katerega prevod je bil objavljen tudi v GV leta 2008 (GozdV 66 (2008) 9), piše: „Postavitev mejnih kamnov prostorske razdelitve in presek, razdelitvenih linij, se bo izvedla v tekočem letu.“ O postavljanju in klesanju mejnih kamnov nisem zasledil zapisov.

2 MEJNI KAMNI

Zavod za gozdove Slovenije hrani v svojem arhivu na Bledu karte, ki prikazujejo preseke, oddelke, mejne kamne in pregledno topografijo. Nastanek izdelave ni znan. Kartiranje je v krimskem sistemu, merilo je 5760. Karte so izdelane za vse takratne državne gozdove, ki so bili v upravljanju Gozdnega gospodarstva Bled. Mejni kamni so označeni s številko kamna, preseke s črko ali številko. Uporabniku take karte je bila na ta način zagotovljena določitev položaja v prostoru. Za izmero mejnih kamnov so predhodno razvili svojo triangulacijsko mrežo. Vsi trigonometrični kamni so na kartah prikazani s topografskim znakom za trigonometrično točko in s številko kamna.

Izsek iz karte merila 5760

V gozdnogospodarski enoti Pokljuka je 73 trigonometričnih kamnov. Vseh kamnov, ki razmejujejo kompleks Pokljuka od ostalih lastnikov je 420, kamnov na presekeh oddelkov znotraj kompleksa je 730. Izmera presek in mejnikov na presekeh ni bila evidentirana v zemljiškem katastru. Na mejah kompleksov katastrski zaris ne ustreza stanju v naravi.

Za mejne kamne so uporabili naravne kamne različnih velikosti. Imena presek in številke kamnov na preseki so umetno izklesane. Podatka o številu kamnosekov in porabljenih urah za klesanje nisem uspel zaslediti. Izklesani deli kamna so bili pobarvani z rdečo barvo, poleg kamna je bil postavljen lesen kol z rdeče pobarvanim vrhom. Tak kamen je bil opazen že od daleč. Vzdrževanje presek in mejnih kamnov je lastnik zagotavljal vse do leta 1993. V zadnjih dveh desetletjih so se preseke začele uporabljati kot pravilne poti. Koli ob mejnih kamnih so propadli, obnova presek in mejnih kamnov se ne izvaja več. Marsikje so kamni tudi uničeni. Z razvojem tehnologije navigacije (ročne GPS naprave), so mejni kamni izgubili svoj osnovni namen. Kljub temu pa ostajajo vklesani kamni kot del neuradne kulturne dediščine.

3 OBNOVA UNIČENIH MEJNIH KAMNOV

Preseke in mejni kamni so predstavljali dobro orientacijo v prostoru. Pri vseh meritvah v gozdu so kamni predstavljali oslonilne točke. Z razvojem tehnologije spravila lesa, so se preseke vse bolj začele uporabljati kot pravilne poti. Koli, ki so označevali kamne na presekeh, so v glavnem propadli. Kamne

Zaraščen mejni kamen